

Het college van burgemeester en wethouders van Oss
Afdeling LWE
t.a.v. 5.1.2e
Postbus 5, 5.1.2e OSS

Betreft: Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Oss 2040

Oss, 26 februari 2025

Geacht College,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de Ontwerp Omgevingsvisie Oss 2040. In deze Omgevingsvisie geeft de gemeente aan ruimte te willen bieden aan initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen en hen uit te nodigen om samen te werken aan onze toekomstbestendige leefomgeving

Lokaal eigendom

In deze Omgevingsvisie ontbreekt wat ons betreft het thema lokaal eigendom bij energieprojecten. Wij bevelen sterk aan lokaal eigendom alsnog in de Omgevingsvisie op te nemen.

Lokaal eigendom bij energieprojecten is een belangrijk thema en sluit aan bij de wens voor 'sterke gemeenschappen'. Het is geen doel op zich, maar een manier om burgers en bedrijven uit de eigen gemeente te betrekken bij energieprojecten. Betrokkenheid (en financiële participatie) leidt tot een groter draagvlak en tot het lokaal mee-profiteren van financiële baten. Niet alleen voor burgers en bedrijven die financieel kunnen participeren maar ook door het beschikbaar stellen van een deel van het resultaat voor de lokale energietransitie/verduurzaming.

Lokaal eigendom is meer dan alleen financiële participatie. Juist het zeggenschap dat onderdeel is van het lokaal eigendom is cruciaal. Zeker met het oog op het decentraliseren van de energievoorziening, het belang van steeds meer lokaal leveren, lokaal energie delen en een eerlijke, betaalbare energietransitie.

Bijdragen en profiteren

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land gestreefd wordt naar 50% eigendom van de lokale omgeving. Dit is speerpunt voor de Provincie Noord-Brabant¹ en wordt onderstreept door de RES 1.0 van de Regio Noordoost-Brabant². De gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch hebben lokaal eigendom ook opgenomen in het Ontwerp Programma voor de Duurzame Polder en het beleid opgesteld voor financiële participatie bij grootschalige opwekprojecten.

Bovendien biedt de nieuwe energiewet provinciale en gemeentelijke overheden ruimte om voorwaarden te stellen aan de initiatiefnemers van duurzame energieprojecten. Namelijk motiveren welke inspanningen zijn gedaan voor het streven naar lokaal eigendom, wat de uitkomst is en als minder dan 50% lokaal eigendom het resultaat is wat daarvan de redenen

¹ Uitvoeringsagenda Energie 2024-2027

² Zie Handreiking 'RES NOB en 50% lokaal eigendom'

zijn³. Dit biedt ook een kader voor overheden om bij verordening te bepalen dat in ieder geval het streven naar lokaal eigendom onderdeel is van de projectvoorbereiding.

Lokaal eigendom is verder niet strak gedefinieerd in beleid. Het is juist aan lokale partijen om dit samen te definiëren en te zorgen dat het lokaal eigendom goed past bij de lokale situatie. Daarvoor zijn in het land inmiddels talloze voorbeelden voorhanden. Als het uiteindelijk niet lukt om lokaal eigendom vorm te geven, moeten energieprojecten wel gerealiseerd kunnen worden. Maar er moet een inspanningsverplichting zijn voor gemeente, gemeenschap en ontwikkelaars om te kijken of lokaal eigendom te organiseren is.

Energie-initiatieven in Oss

In Oss is een aantal energiecoöperaties en initiatieven actief. Energiecoöperatie Oss, Herpse Energiecoöperatie, DAM Power, Warmteschap Megen en Eijgen Polder Energie. Daarnaast is Escoss als lokale stichting verbonden aan Windpark Elzenburg – de Geer en is Energiecoöperatie Oss ook betrokken. Deze lokale initiatieven zetten zich in voor lokale betrokkenheid en lokaal eigendom van lokale opwek-/energieprojecten.

Het realiseren van minimaal 50% lokaal eigendom bij energieprojecten is een belangrijk uitgangspunt om de energietransitie in Oss lokaler en eerlijker te maken. Daarvoor zien we een rol voor lokale partijen waaronder energie-initiatieven die ieder voor zich en in samenwerking een bijdrage kunnen leveren aan het waarmaken van lokaal eigendom en een eerlijke, inclusieve energietransitie. De coöperaties zijn zelf meestal geen initiatiefnemers van projecten, maar werken samen met initiatiefnemers / projectontwikkelaars. Zo borgen we gelijktijdig de lokale betrokkenheid en de professionele expertise.

Unieke kans voor een lokale energiegemeenschap

Participatie gaat niet alleen over directe financiële baten, maar ook over (toegang tot) energie en hoe we onze energievoorziening organiseren. Aan wie en tegen welke prijs de opgewekte energie geleverd en verkocht wordt. Opwekprojecten zijn een belangrijk onderdeel van onze energietransitie en onze energiebehoefte (elektriciteit en warmte).

De mogelijke projecten in de gemeente Oss bieden een unieke kans voor de verdere ontwikkeling van onze lokale energiegemeenschap. In een energiegemeenschap kunnen burgers, lokale overheden en ondernemingen samen energie opwekken, delen en verkopen. De hele gemeenschap kan meedoen en profiteert. In zowel Europa als Nederland wordt steeds meer gewerkt aan Energiegemeenschappen als model voor het lokaal organiseren van een betaalbare, betrouwbare, duurzame en voor gebruikers en omwonenden veilige energievoorziening. Zie bijvoorbeeld ook de energieleverancier Energie van Ons en Streek Energie⁴.

Geef lokaal eigendom een plek in de Omgevingsvisie

Lokaal mede-eigendom, bij voorkeur in coöperatief verband, is cruciaal. Met lokaal eigendom in coöperatief verband wordt namelijk ook lokale zeggenschap geborgd. En daarmee ook de mogelijkheid om in de projectontwikkeling, maar ook in de exploitatie, als lokale partij besluiten te nemen die ten goede komen aan de hele lokale gemeenschap.

Energiecoöperaties zijn in Nederland een beproefde manier om met betrokkenen (mét en

³ Energiewet 2025, artikel 6.12

⁴ <https://energie.vanons.org/>; <https://www.streekenergie.com/>

zonder financieel belang) op een eerlijke en werkbare manier een stem te geven in het realiseren van collectieve doelen.⁵

Om op lokaal eigendom te kunnen toetsen wanneer initiatieven zich aandienen, moet dit zijn vastgelegd in de beleidsdocumenten zoals de Omgevingsvisie. De Omgevingswet biedt ruimte om in de Omgevingsvisie een beleidskader voor participatie en lokaal eigendom op te nemen⁶. Dit biedt dus ruimte om de wensen van de gemeente kenbaar te maken en een signaal af te geven aan ontwikkelaars dat planologische medewerking daarmee voorspoediger kan verlopen. Er zijn zelfs voorbeelden van overheden die deze borging laten doorwerken in de vergunningverlening.

Meer informatie

Zie voor meer informatie en handreikingen voor de overheid over het verwerken van dit thema in beleid bijvoorbeeld het Werkblad Lokaal Eigendom van het Nationaal Programma RES⁷ en de Factsheet Lokaal Eigendom van de Participatiecoalitie⁸.

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw overwegingen, voor eventuele vragen of toelichting zijn wij uiteraard beschikbaar,

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

DAM Power

5.1.2e

5.1.2e [@gmail.com](#)

5.1.2e

Energiecoöperatie Oss

5.1.2e

info@energiecooperatieoss.nl

5.1.2e

Coöperatie Eijgen Polder Energie

5.1.2e

info@eijgenpolderenergie.nl

Samen, lokaal en duurzaam

5.1.2e

Warmteschap Megen

5.1.2e

5.1.2e [@gmail.com](#)

⁵ <https://departicipatiecoalitie.nl/document/handreiking-financiele-participatie/>

⁶

<https://mnh.nl/wp-content/uploads/sites/15/2021/02/Leidraad-lokaal-eigendom-%E2%80%93-Participatiecoalitie-NH-februari-2021.pdf>

⁷ <https://www.energieparticipatie.nl/system/files/inline/Werkblad%20Lokaal%20Eigendom.pdf>

⁸

<https://departicipatiecoalitie.nl/wp-content/uploads/2020/02/Factsheet-50-eigendom-van-de-lokale-omgeving-PC-maart-2020.pdf>

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3